

Naturskyddsföreningen
Stockholms län

Till
Region Stockholm
Regionstyrelsen
Rotel VI

27 september 2021

Yttrande angående förslag till Hållbarhetsstrategi Region Stockholm RS 2020–0779

Naturskyddsföreningen Stockholms län har tagit del av förslaget till Hållbarhetsstrategi för Region Stockholm. Vi välkomnar ambitionen att ta ett helhetsgrepp på hållbarhetsarbetet i regionen och ser att det finns goda intentioner i förslaget. Men vi ser också betydande risker för överutnyttjande av vissa lösningar och verktyg och saknar säkerställandet av nödvändiga ekonomiska resurser.

Som det även framgår av PM för förslaget, kommer en ökad hållbarhet i regionen innebära merkostnader för bland annat kompetenshöjande åtgärder, kartläggningar, analyser och annat bistånd från expertis. Naturskyddsföreningen Stockholms län hade gärna sett att även regionens budget genomsyras av de höjda ambitionerna som beskrivs i strategin.

I strategin nämns målet netto noll-utsläpp av växthusgaser till 2045, alltså i linje med Sveriges nationella mål, som ett exempel på målsättning. Sannolikt lär det krävas en skärpning av de nationella målen för att öka takten i Sveriges klimatarbete. Detta bör det finnas en beredskap för, när regionen ska sätta sina mål, så att de anpassas efter den stramare tidsram som kommer att krävas.

2.2.1. Minskad klimatpåverkan och resursanvändning

Enligt den senaste rapporten från IPCC riskerar att passera 1,5-gradersmålet inom 10-20 år. Det är alltså oroväckande bråttom och tidsaspekten i klimatarbetet är viktigare än någonsin.

Naturskyddsföreningen Stockholms län ser positivt på Region Stockholms arbete för att få ner förbrukningen av energi i verksamheten bland annat genom cirkuläritet och återvinning. Energieffektivisering är en av de mer bärande lösningarna för att få ner utsläppen enligt Naturskyddsföreningen Stockholms län, liksom elektrifiering och hållbar utbyggnad av vind- och vattenkraft. Allt detta ger resultat på utsläppen så fort det verkställs.

När det kommer till drivmedel, som biobränslen, som anses ha en låg total klimatpåverkan ur ett livscykelperspektiv, går det inte att på samma sätt att ta hem minskningen av utsläpp redan i dag. I debatten kalkyleras biobränslen slutliga klimatpåverkan på oräkneliga sätt men hur man än räknar, går det inte att komma ifrån att de släpper ut koldioxid vid förbränning i realtid, precis som fossila bränslen gör.

Hänsyn måste också tas till hur och var råvarorna till biobränslen produceras. Import av palmolja hör till de sämsta alternativen medan rester från avverkning - som ändå snabbt skulle brytas ner och avge koldioxid - i planterade svenska skogar utan naturvärden, kan vara mer rimliga att använda till biobränsle. Grövre virke och stubbar bör däremot inte användas och i mer skyddsvärd skog måste även död ved få ligga kvar. Det handlar om oerhört komplexa sammanhang, som påverkar miljön, den biologiska mångfalden och skogens roll som kolsänka. Behovet av råvara till biobränsle kommer heller inte att kunna täckas på ett hållbart sätt.

Därför förordar Naturskyddsföreningen Stockholms län att Region Stockholm, i stället för att premiera användandet av biobränslen, snarare se dem som ett komplement till andra klimatåtgärder. Att prioritera och skynda på arbetet med energieffektivisering och andra i remissen nämnda strategier, vore mer verkningsfullt för att minska utsläppen av växthusgaser redan nu.

2.2.3. Ökad biologisk mångfald och värnade ekosystemtjänster

Att Region Stockholm vill stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster är glädjande och att man vill upprätthålla naturvärden på platser där exploatering genomförs.

Det är även positivt att Region Stockholm anser att biologisk mångfald och ekosystemtjänster som förloras vid exploatering av mark, ska kompenseras för på en annan plats. Men trots detta ser Naturskyddsföreningen Stockholms län betydande risker vid ett överutnyttjande. Ekologisk kompensation är ett användbart verktyg men bör endast brukas då alla andra möjligheter att bevara de redan existerande värdena, är uttömda.

Ekologisk kompensation är ingenting som går att förlita sig på. Själva vitsen med kompensationen är ju att det inte ska ske någon nettoförlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster men det är svårt att uppnå.

Ett helt ny naturmiljö ska skapas, inte bara för en enskild art, utan för en mängd arter och/eller funktioner som under väldigt specifika förutsättningar ska bilda ett likadant ekosystem som det som gått förlorat. Vissa miljöer är också särskilt svåra att kompensera för, till exempel:

- äldre skogsmark med gamla träd
- naturmiljöer för arter som behöver stora och sammanhängande grönytor
- naturliga stränder och äldre sumpskogar/våtmarker
- ovanliga naturtyper eller förekomst av hotade arter

Intresset för ekologisk kompensation växer men trots det saknas tillräcklig uppföljning, utvärdering och forskning om hur väl den ekologiska kompensationen hittills fallit ut. Inte heller finns tydliga nationella regelverk för hur, var och vad som är möjligt att kompensera. Viktigt är också att endast åtgärder som inte annars hade kommit till stånd, ska anses som kompensation.

Hur man än räknar finns endast en begränsad yta användbar mark att tillgå, en yta som kommer att krympa för varje kompensation. Risken är också att ekologisk kompensation börjar ses som ett kryphål för exploatering, som då kommer att öka.

Därför anser Naturskyddsföreningen Stockholms län att negativ påverkan på biologisk mångfald och ekosystemtjänster, främst ska undvikas helt eller minimeras. Först om detta visar sig omöjligt kan ekologisk kompensation vara en gångbar lösning. Ett krav måste då vara att all kompensation ska ske på vetenskaplig grund.

Bästa Hälsningar

Naturskyddsföreningen Stockholms Län
Lillåvägen 44
128 45 Bagarmossen
08-644 52 70

Kontakt:
Lena Vängstam, ordförande